

SALTANAT HASTALIĞINI TEDAVİ ETMEK İÇİN KATILIM ŞART

BEŞ YILDA BİR DEĞİL, HERGÜN...

Hepimiz bir belediye sınırları ya da belde sınırları içerisinde yaşıyoruz. Seçilen yerel yönetimlerce yönetiliyor ve yaşam alanlarımızı belirleyen kentsel ölçekteki tüm kararlar, uygulamalar bu yönetimler tarafından hayata geçiriliyor. Bir şehrin oluşumunda, gelişiminde, bir insan olarak, bir toplum olarak ya da bir örgüt olarak düşüncelerimizi, bilgi ve birikimimizi, önceliklerimizi, doğrudan paylaşacak süreçler yaşayamıyoruz.

Belediye ve belde sınırları içerisinde yaşayanlar olarak, kendi yaşam alanlarımızı belirleyen kararlara dair görüşlerimizi ifade edeceğimiz bu görüşlerin tartışılacağı ve değerlendirileceği sahici bir katılımcı süreç tanımlanamıyor, tanımlanmak istenmiyor... Vergilerimizle şekillenen belediye bütçeleri, halkın ve kenttin önceliklerine göre değil de yöneticilerin önceliklerine göre harcanıyor ve kentlerin şekillenmesinde bir yatırım aracına dönüştürülüyor.

Beş yılda bir gerçekleşen yerel yönetim seçimleri ise, yerel yönetimlerin uygulamalarına yönelik, sandık başında verilen oylarla "doğrudan" katılımın politik tercihinin göstergesidir. "Sahici katılım"ın koşul ve araçlarının kullanılmadığı bu durum bir seçmen olarak beş yılda bir yapılanları onaylamak ve onaylamamak ekseninde dönen üretimde demokratik olmayan kısır bir süreci tarifliyor.

Kentte yaşayanlar o kentin öznesidir

Kaliteli, sağlıklı yaşanılabilir kentler, o kentlerde yaşayanların görüşlerinin de alınarak uygulamaya koyulduğu, yaşayanların öncelikleri üzerinden bilimsel bilgi ve yaklaşımlarla planlanan, ihtiyaçlar üzerinden şekillenen, vazgeçilmeyecek, kalıcı yerlerdir. Yaşayanlarını nesne yerine koyan, paylaşılmadığı için sürekli değişebilen ve kolay vazgeçilen, ortak emeğin ürünü olmayan kentler, unutulabilen, başka yerlere kaçışın uğrak noktası haline gelir. Yani kent yaşanan bir yer değil, bir güzergâh haline dönüşür...

Nasıl birlikte yöneteceğiz?

Nüfusumuzun binleri geçtiği beldede ya da milyonları geçtiği bir kentte nasıl bir süreçle görüşlerimizi aktaracağız ve rahatlıkla söyleyeceğiz ve de katılımcı olacağız?

Belediye yönetimlerinde halk katılımının esas alınması, birlikte üretmek, yönetmek eğilimi, yerel demokrasinin gerekliliklerindedir. Bunun da tek bir modeli olamaz... Bu açıdan

bakıldığında **katılımcılık** bir model değil **bir eylemlilik sürecidir**. Bu sürecin her aşaması birbirini besleyen, tetikleyen ve denetlenen olmak zorundadır.

STATİK DEĞİL, HAREKETLİ KATILIM.

Katılım süreci;

- Bütçe kullanımını
- Bilginin üretimi ve planlanmasını,
- Uygulama ve denetimi,

İçerisinde barındıran, sürekliliği olan üç aşamalı ama her aşamasında birbiriyle kesintisiz ilişkisi olan eylem programıdır. Bütçe bu katılım süreci içerisinde bütünlüklü bir eylemliliğin hayata geçirilmesinin ana aracı olarak ele alınır.

Bütçe kullanımı, kullanıcıların toplumsal, sosyal ekonomik ve kültürel öncelikleri çerçevesinde, kamu finansmanını kentsel ölçekte doğru ve verimli kullanabilmek açısından önemlidir. Halk yerel yönetimler bütçesinin hangi öncelikler konusunda kullanılmasına ilişkin karar verici aşamalarda doğrudan ve temsili olarak yer alır. Bütçe önceliklerinin belirlenmesi katılımcı yönetimin önemli belirleyenlerinden birisidir. Kentte yapılacak yatırımların nasıl ve ne şekilde hangi öncelikler üzerinden yapılmasını sağlayan mahalle toplantıları, mahalle muhtarları toplantıları, semt toplantıları, temalı kent kurultayları, mahalle meclisleri, anket v.b gibi çok araçlı süreçler programlanarak belirlenir. Belediyelerde **sorun bankası** kurulur. Önceliklerin ve ihtiyaçların belirlenmesi sürecinde belediyelerde çalışan binlerce personelin aynı zamanda bir kentli olduğu düşüncesiyle hareket edilerek, çalışan her personelin kendi mahallesindeki sorunları tespit ederek aylık raporlar halinde sorun bankasına iletmesi istenir. Sorunlar ve öncelikler tasniflenir, çapraz sorgulama yapılarak veri toplanır.

Bilginin üretimi ve Planlama, halkın bütçe kullanımı sürecinde belirlediği, sorunlar ve öncelikler çerçevesinde, ilgili meslek disiplinleri, üniversite temsilcilerinin de katılımı ile bilimsel veriler, toplumsal öncelikler ve kamu yararı gözetilerek ele alınır. Planlamada öncelik toplumsal ihtiyaçlarla şekillenebileceği gibi, kent yaşamının ve kültürünün gelişmesini de doğrudan etkileyecek mekânsal ve kentsel düzenlemeleri de kapsar. Geliştirici ve dönüştürücü olması gereken planlama sürecinde, bu noktada halkın onayının alınması kaçınılmazdır. Bilgilendirme toplantıları, teknik inceleme gezileri, referandum, sokak performansları v.b gibi araçlarla görüşler toplanabilir.

Uygulama ve Denetim, kamu yararı öncelikli kent yönetiminde öne çıkan önemli iki aks tır. Planlama ve uygulama süreçlerinin şeffaflığı ve kontrol edilebilirliği için kalıcı denetim organizasyonları oluşturulmalıdır. Bu denetim mekanizması yine kent yönetimi ile doğrudan ilişkilidir. Halkın kendi öncelikleri ve bilimsel veriler temelinde şekillenen sürecin

uygulanmasında bütçenin kullanımı ve doğru kanalizasyonu, hesap verilebilirliği ve şeffaflığını sağlanması denetim organları ile mümkündür. Bu kapsamda belediye yönetimleri, ilgili meslek disiplinleri, mahalle ve semt temsilcilerinden oluşan bir mekanizma oluşturarak, denetimleri şeffaflaştırabilir, her yıl bütçe görüşmelerinden önce, bir sonraki yılın yatırım ve hizmetler planı açıklanır ve halkın katılımının sağlanacağı, hesap verilebilirliği sağlayacak, geniş katılımlı toplantılarla birlikte referandum yapılabilir.

Bir kentte yaşamının ve sahiplenmenin olmazsa olmazı olan katılımcı kent yönetimi, kentte yaşayanları yeniden birbirine yabancılaşmayan, birbirinden uzaklaştırmayan, hemşeriler haline dönüştürülebilir. Yapılacak yeni yasal düzenlemelerle, beş yılda bir değil, her gün katılım sağlayacak bir sürecin tanımlanması saydamlık ve şeffaflık, hesap verebilirlik ve geri çağırma süreçleri, sadece belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin inisiyatifine bırakılamaz... Çünkü kentlerde yaşayanlar, o kentin nesnesi değil öznesidir...